

10/55

WYSTAWA DRZEWORYTU
CHIŃSKIEGO

Komitet Współpracy Kulturalnej z Zagranicą

WYSTAWA
DRZEWORYTU
CHIŃSKIEGO

CZERWIEC – LIPIEC
1955

CENTRALNE BIURO
WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

W-wa, pl. Matachewskiego 3

L. p. 1615

*Centralne Biuro Wystaw Artystycznych
Wydawnictwo »Sztuka« Warszawa*

PR: IV - julian ce 80.000

HISTORIA drzeworytu chińskiego liczy ponad 1300 lat. Sztuka drzeworytnicza zrodziła się w okresie dynastii Sui i Tang, a rozwinęła się w okresie rządów Północnej i Południowej dynastii Sung. Proces rozwojowy rozpoczął się od rycia znaków pisma chińskiego, przechodząc z czasem do bardziej opracowanych przedstawień obrazowych. Wspaniałe osiągnięcia w tej ostatniej dziedzinie drzeworytu przypadają na okres Północnych Sungów tj. z przed przeszło 900 lat temu. W czasie panowania dynastii Jüan i Ming (XIII — XVII w.) wraz z pojawieniem się drukowanych za pomocą drewnianych klocków powieści i dramatów poczęła rozwijać się również ilustracja drzeworytnicza. Sławni drzeworytnicy w swoich pracach nadawali kresce nie tylko charakter pociągnięć pędzela z oryginalnego malarstwa chińskiego, lecz udało im się także stworzyć drzeworyty oddające barwy z wszystkimi ich subtelnościami. Drzeworyty te posiadające charakterystyczny styl narodowy chiński stanowią niezmiernie cenne dziedzictwo sztuki chińskiej. Za czasów dynastii Ts'ing (XVII — XIX w.), gdy wśród ludu popularne stały się drzeworytnicze obrazki noworoczne, sztuka drzeworytnicza zdobyła szerszy i bardziej głęboki wpływ na masy.

Współczesny drzeworyt chiński rozwijał się pod entuzjastycznym patronatem Lu Süna, wielkiego pioniera i nauczyciela nowej kultury chińskiej. Od początku wiązał się on z codziennym życiem i walką mas ludowych. Dzięki temu zdobywał sobie popularność i oparcie w masach ludowych stając się jednocześnie narzędziem wychowania ludu. W czasie Wojny Japońskiej duża grupa wybitnych artystów-drzeworytników udała się do Jenanu, gdzie wzięła czynny udział w pracach i studiach w Akademii Sztuki Lu Süna. Stosownie do wskazówek Mao Tse-tunga podkreślającego, że literatura i sztuka powinna służyć masom robotników, chłopów i żołnierzy, artyści nierzadko starali się żyć wśród ludu, jednocząc się z nim w walce, by w ten sposób gromadzić materiał i zdobywać podniecie do swo-

jej twórczej pracy. Pozwoliło to drzeworytom chińskim stać się jeszcze bardziej wiernym odbiciem życia i myśli mas ludowych.

Artyści, by jak najbardziej zbliżyć swoją sztukę do potrzeb szerokich mas, poza podjęciem ogólnych studiów nad dziedzictwem sztuki chińskiej i obcej, poświęcili wiele trudu dla gromadzenia i studiowania ludowej sztuki obrazków noworocznych. Dlatego też prace ich dają nie tylko obraz współczesnego życia, lecz także zachowują typowy, ulubiony przez lud chiński charakter.

Niektóre z pokazanych na Wystawie prac mówią o walce ludu chińskiego w obronie pokoju na całym świecie i budowie socjalizmu w Chinach. Są to prace stworzone przez grafików chińskich w ciągu ostatnich pięciu lat.

WIELKI NARÓD CHIŃSKI wraz z przebudową społeczną i polityczną dokonuje gruntownego przewartościowania swej starej i niezwykle bogatej spuścizny kulturalnej i artystycznej, kształtuje nowe oblicze swej sztuki. Ten żywy i bogaty proces jest tym bardziej interesujący, że przebiega przy najściślejszym związaniu nowej twórczości artystycznej z potrzebami i upodobaniami szerokich mas ludowych.

Społeczeństwo polskie miało już parokrotnie okazję zetknąć się z dawną i nową sztuką Chin oglądając w roku 1951 wielką wystawę chińską w Muzeum Narodowym, następnie tzw. obrazki noworoczne, reprodukcje tradycyjnych akwarel i rysunków i wreszcie, w roku ubiegłym — bogaty pokaz chińskiego rzemiosła artystycznego.

Obecna wystawa drzeworytu ukazuje dorobek artystów chińskich z okresu ostatnich pięciu lat.

Drzeworyt, zarówno w tradycyjnym, jak i współczesnym dorobku sztuki chińskiej, zajmuje pozycję zupełnie specjalną. Tradycje jego o przeszłość pięć wieków wyprzedziły drzeworytnictwo europejskie. Obok akwareli jest on sztuką prawdziwie narodową o szczególnie szerokim zakresie społecznego oddziaływania.

Popularność drzeworytu nie osłabła w Chinach nawet wtedy, kiedy po okresie świetnego rozwoju zaczyna się on zasklepieć w dekoracyjno-kaliograficznej konwencji. Wśród rojnych, malowniczych uliczek Pekinu, tzw. hutungów, obsiadłych przez kupców i rzemieślników według różnych zawodowych specjalności, Li Liczang jest do dziś tradycyjną siedzibą handlarzy materiałami piśmiennymi i drzeworytników, których rzemieślniczo-artystyczny kunszt przekazywany był nierzadko z pokolenia na pokolenie. Oni to utwierdzali wśród ludu popularność klasycznego chińskiego drzeworytu kolorowego oraz odbijanych techniką drzeworytniczą obrazków noworocznych. Stare drzeworytnie na Li Liczang, z upaństwowioną pracownią Żung Pao Czai na czele służą obecnie szerokiemu upowszechnianiu poprzez niezrównane, barwne, facsimilowe, drzeworytnicze reprodukcje arcydzieł dawnej i współczesnej plastyki chińskiej.

Rewolucja zapoczątkowała nowy okres niezwykle bujnego rozwoju współczesnego drzeworytu chińskiego.

Młodzi, rewolucyjni artyści chińscy inspirowani przez wielkiego, postępowego pisarza Lu Sina, w konfrontacji swego dorobku z drzeworytem europejskim, zwłaszcza z twórczością grafików radzieckich, przełamują konwencjonalne tradycje tematyczne i formalne. Nowy drzeworyt chiński, nie cofając się przed szeroką narracyjnością, przed naiwnym nawet niekiedy realizmem rysunku i barwy, staje się potężnym orężem ideolo-

gicznym i żywą aktualną kroniką walki rewolucyjnej i odbudowy kraju. Zwłaszcza w formie zwyczajowych obrazków noworocznych zdobywa swą czytelnością i aktualnością tematyki głęboki odźwięk i popularność w masach ludowych. Przybiera charakter, w pełnym słowa tego znaczeniu, sztuki ludowej. Spory zbiór tego typu drzeworytów pokazała wspomniana wystawa chińska z roku 1951.

Obecny pokaz drzeworytu pozwala śledzić jego dalszy, niezwykle interesujący rozwój. W ciągu ostatnich lat wzrasta różnorodność i bogactwo tematyczne drzeworytu. Nowościami są, rzadko uprzednio podejmowane, motywy rodzajowo-krajobrazowe.

Artyści chińscy operują znakomitą umiejętnością techniczną. Przyswoili sobie ze sztuki europejskiej realistyczny rysunek i metodę rzetelnego studium natury, coraz szczęśliwiej łączą te zdobycze z własnymi, narodowymi tradycjami.

Sztuka ich poczyna wyzbywać się dawniejszej, ilustracyjnej nieco opisowości. Wzmaga się dążenie do bardziej całościowego, obrazowego ujmowania obserwowanej rzeczywistości, gdzie zagadnienia kompozycji, dekoratywności, światła, tonacji walorowej czy barwnej, wreszcie wyrazu i nastroju znajdują swoją artystyczną rację. Przykładem mogą tu być prace Wang Żen-jena („Strażnica Pałacu Cesarskiego“) Li Huan-mina („Tkanie dywanu przez kobiety tybetańskie“), Cza Tsung-cza („Jesienne żniwa“), Siao Lina („Złote góry i strumienie“) i inne.

Zgromadzone na Wystawie prace uwidaczniają jednocześnie coraz bogatszą wśród plastyków chińskich skalę indywidualnych dążeń, temperamentów i zainteresowań artystycznych. Obok mocnych, zwartych drzeworytów Liu Kuanga („Do nowej zagrody spółdzielczej“), efektownych ujęć Cza Jen-niena („Będziemy ścigać się z czasem“), nastrojowych widoków Huang Jena („Krajobraz z parku Peihai w Pekinie“) znajdujemy piękne, dekoracyjne uproszczenia Huang Jung-ji („Ilustracje do bajki“) i Li Ping-fana („Kwiaty“). Dążności i drogę rozwoju współczesnego drzeworytu dobrze uwidacznia również zestawienie dawniejszych i nowszych prac popularnego Ku Juana („Odbudowa odlewni stali w Anszan“ i „Zmiatanie śniegu“).

Wystawy sztuki chińskiej w Polsce spotykają się zawsze z żywym zainteresowaniem. Są zwiedzane chętnie i tłumnie. Dobrze służą idei międzynarodowego zbliżenia i współpracy oraz idei utrwalenia przyjaźni między narodem polskim a chińskim. Obecna Wystawa stanie się niewątpliwie dalszym ogniwem wzajemnego zbliżenia i sympatii.

ARMAND VETULANI

SPIS DRZEWORYTÓW

CZANG I-SZAN

1. Wakacje
2. Dzikie kwiaty i żaba

CZANG JANG-SI

3. Pasterze
4. Panorama Jeziora Zachodniego (Hangczou)

CZAO JEN-NIEN

5. Będziemy ścigać się z czasem

CZANG KIEN-WEN

6. Nad wycinankami
7. Rodzinna wioska

CZAO MEI

8. Noc w lesie

CZAO TSUNG-CZAO

9. Jesienne żniwa
10. Śpiew ptaków
11. Młócenie fasoli
12. Krajobraz Wukiang

CZU MING-KANG

13. Nic nie jest niemożliwe na świecie

HO MING-SZEN

14. Wiejski prom

HUANG JEN

15. Widok na budowę mostu nad rzeką Han (I)
16. Widok na budowę mostu nad rzeką Han (II)
17. Widok na zbiornik Kuanting
18. Krajobraz z parku Peihai w Pekinie
19. Peonie

HUANG JUNG-JU

20. Ilustracja do bajki Süe Feng
21. Ilustracja do bajki Süe Feng

JANG NA-WEI

22. Wielki połów Drużyny Wzajemnej Pomocy Rybackiej
23. Gdy zakwitną drzewa

JEN HAN

24. W drodze do szkoły
25. Panorama I Ho Juan (Letni Pałac)
26. Jabłko świeżo zerwane z drzewa
27. Spotkanie
28. Połów ryb
29. Nasza krew i pot spływają razem
30. O zachodzie słońca

KIANG PING

31. Żegluga po morzu ojczystym
32. Widok na port

KING SZY

33. Wioska w jesieni

KO KO-KIEN

34. Jezioro Zachodnie o świcie

KU JUAN

35. Głęboka przyjaźń
36. Robotnicy w drodze do wieczorowej szkoły
37. Jesienna orka
38. Transport nawozów
39. Zmiatanie śniegu
40. Droga na przedmieściach Pekinu
41. Zima w parku Peihai — Pekin
42. Odbudowa odlewni stali w Anszan

LI CZUN

43. Lilie
44. Podnoszenie planu produkcyjnego jako odpowiedź na wezwanie Li Szun-ta

LI HUA

45. Odpływ morza
46. Chryzantema
47. Naprawianie sieci

LI HUAN-MIN

48. Tkanie dywanu

LI PING-FAN

49. Kwiaty
50. Oranżeria

LIANG JUNG-TAI

51. Port rybacki

LIN CZUN

52. U stóp góry Miaoling
53. Powrót ze szkoły do domu

LIU KUANG

54. Budowa w górach Wusiaoling
55. Do nowej zagrody spółdzielczej
56. U stóp góry Kilien

LIU LUN

57. Zatopienie nieprzyjacielskiego statku S/S Taiping

LIU SIEN

58. Maksym Gorki

LU CZUN

59. Widok na góry Taihang — dawny ośrodek rewolucji

NIU WEN

60. Nowi ludzie na Uniwersytecie Pekinińskim

NIU WEN i LI SZAO-JEN

61. Gdy dobre wieści o pokojowym wyzwoleniu dotarły do równiny Sikiang-Tybet

SIAO LIN

62. Droga w dolinie
63. Złote góry i strumienie

SUNG KUANG-SUN

64. Wytyczanie nowej linii kolejowej

SZAO KO-PING

65. Otwarte pole

SZY LU

66. Noc

TSENG KING-CZU

67. Człowiek na wozie

68. Przed wsią

WANG KI

69. Wydobywanie węgla

70. Krajobraz wiejski

71. Sprzedaż nadwyżki ziarna państwu

WANG ŻEN-FENG

72. Strażnica Pałacu Cesarskiego

WU ŻAN

73. Pojenie koni

74. Podejrzane ślady stóp

ILUSTRACJE

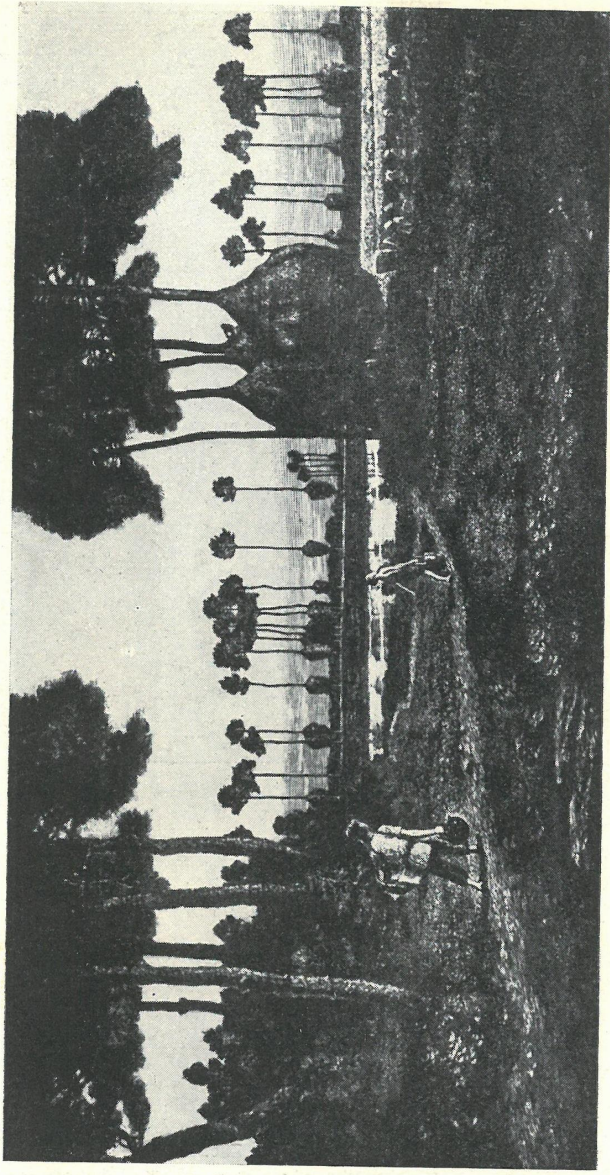

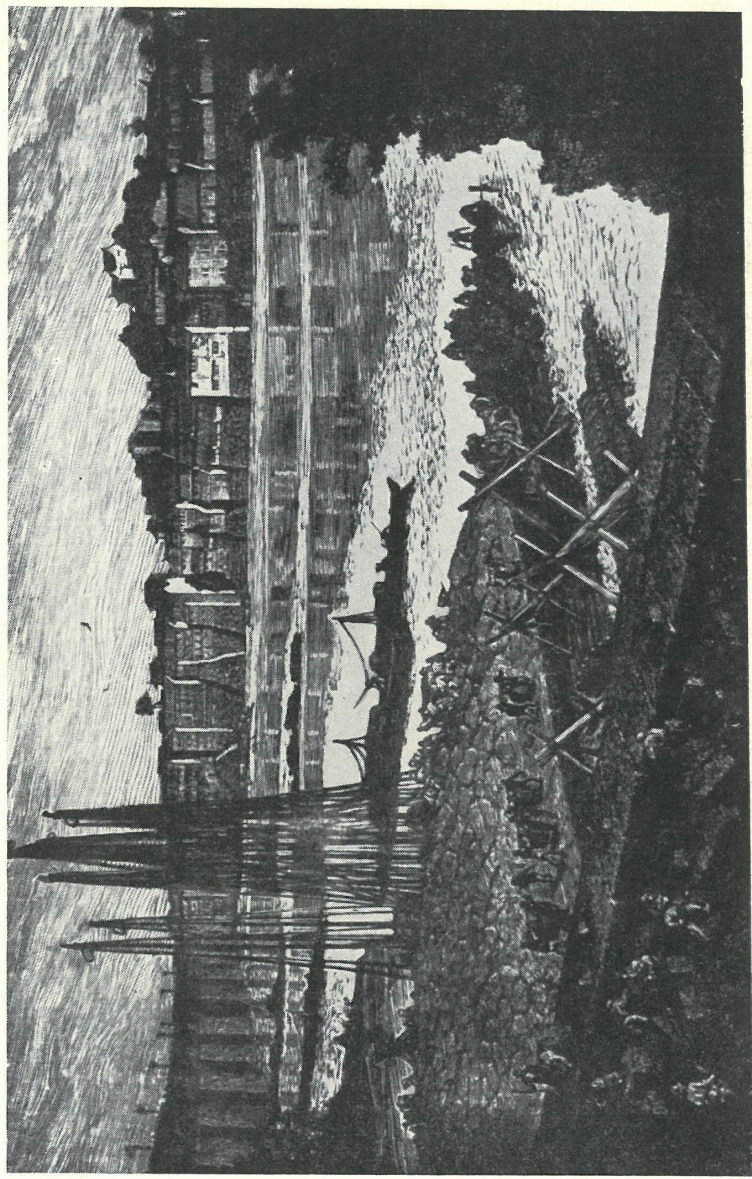
Czang Jang-si. Panorama Jeziora Zachodniego (Hangczou)

Na okładce: Li Huan-min. Tkanie dywanu

C z a o T s u n g - c z a o . J e s i e n n e ż n i w a

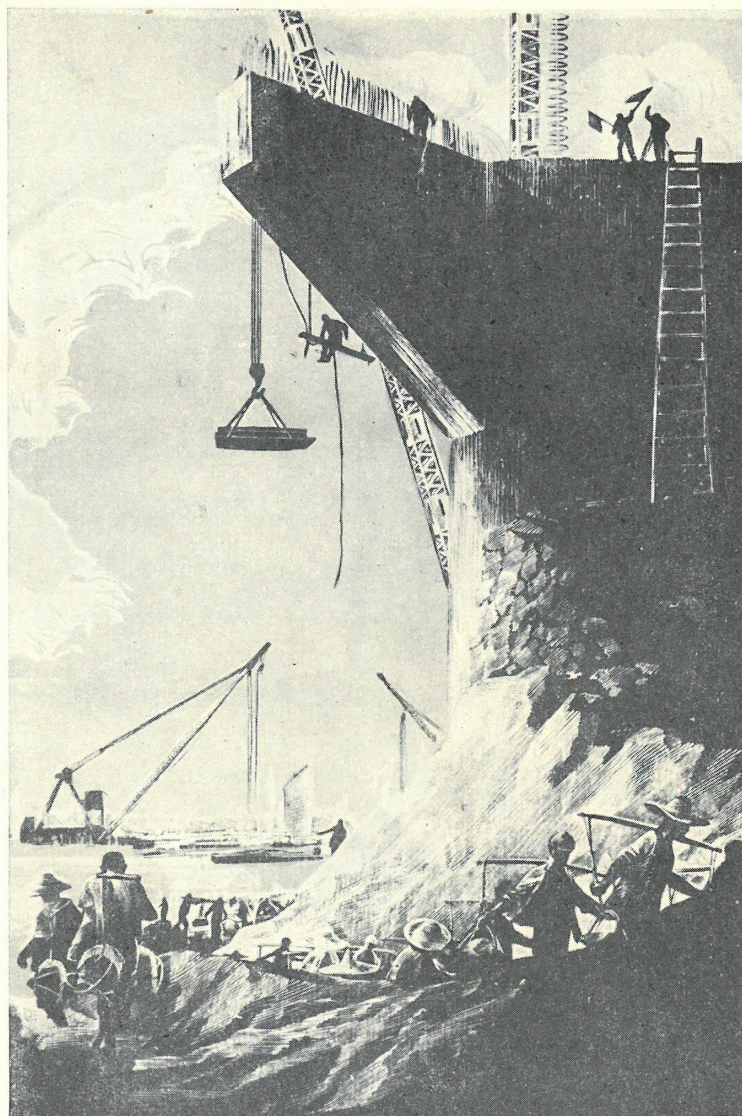

C z a o T s u n g - c z a o . K r a j o b r a z W u k i a n g

C z u M i n g - k a n g. Nic nie jest niemożliwe na świecie

H u a n g J e n. Widok na budowę mostu nad rzeką Han (II)

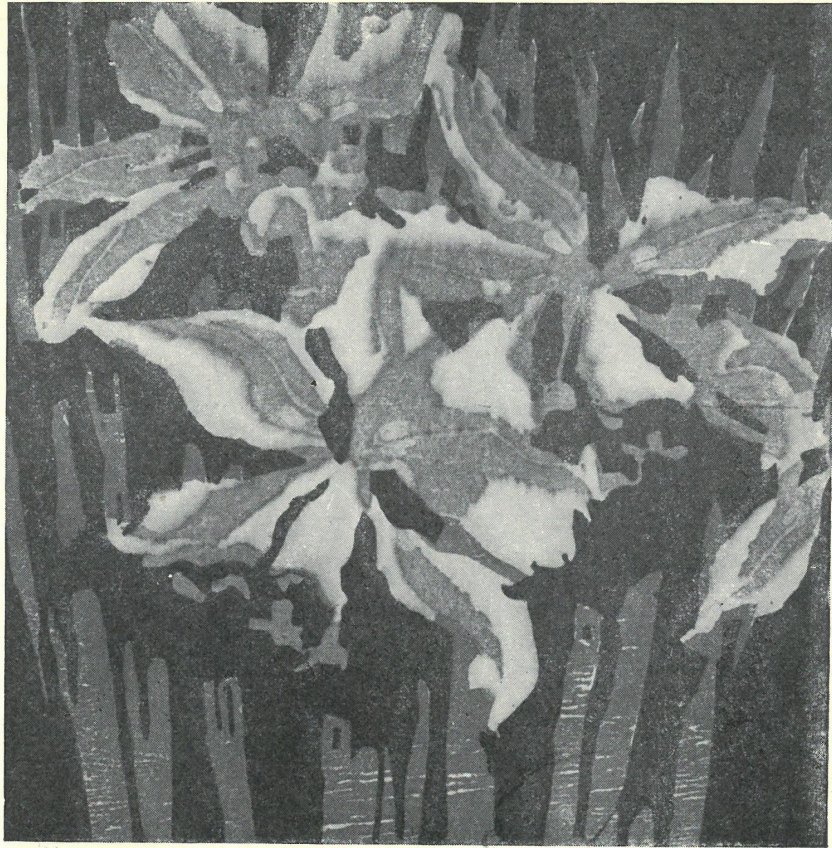

Huang Jung-ju. Ilustracja do bajki Süe Feng

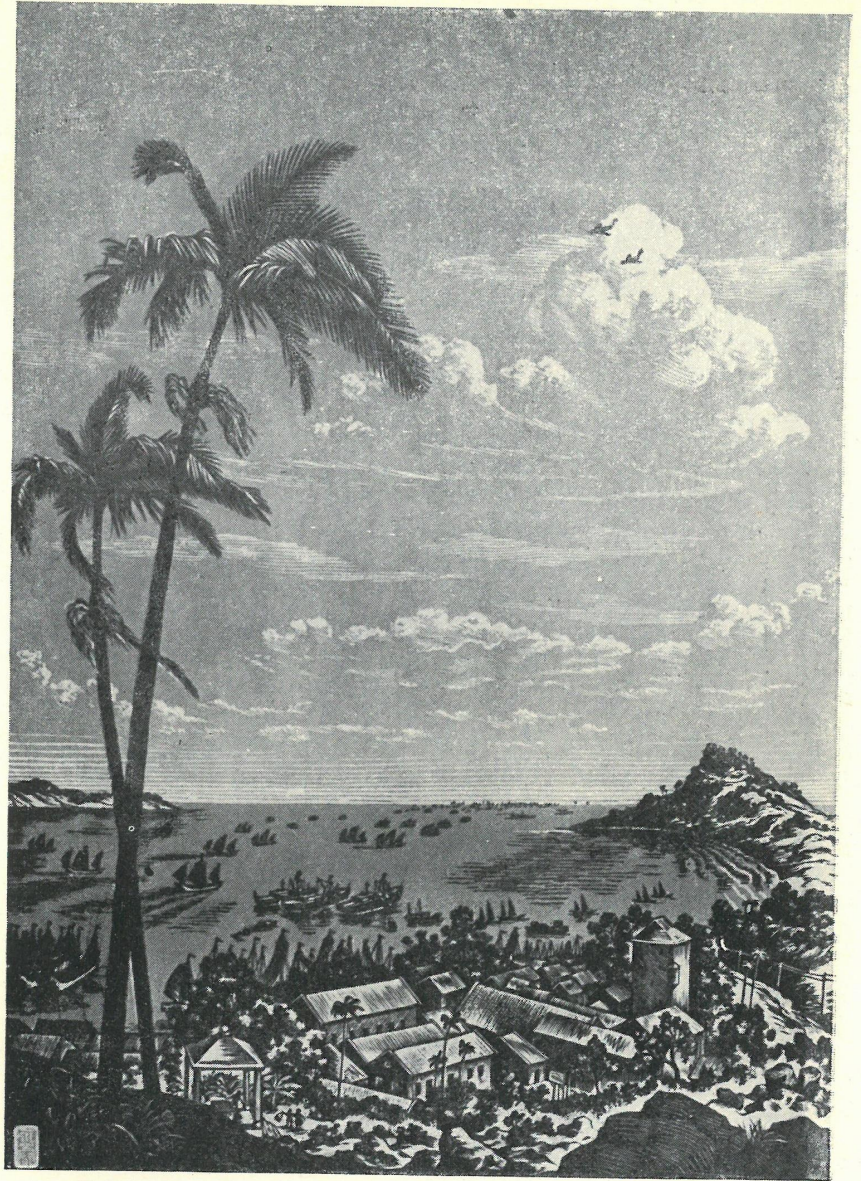

Jang Na-Wei. Wielki połów Drużyny Wzajemnej Pomocy Rybackiej

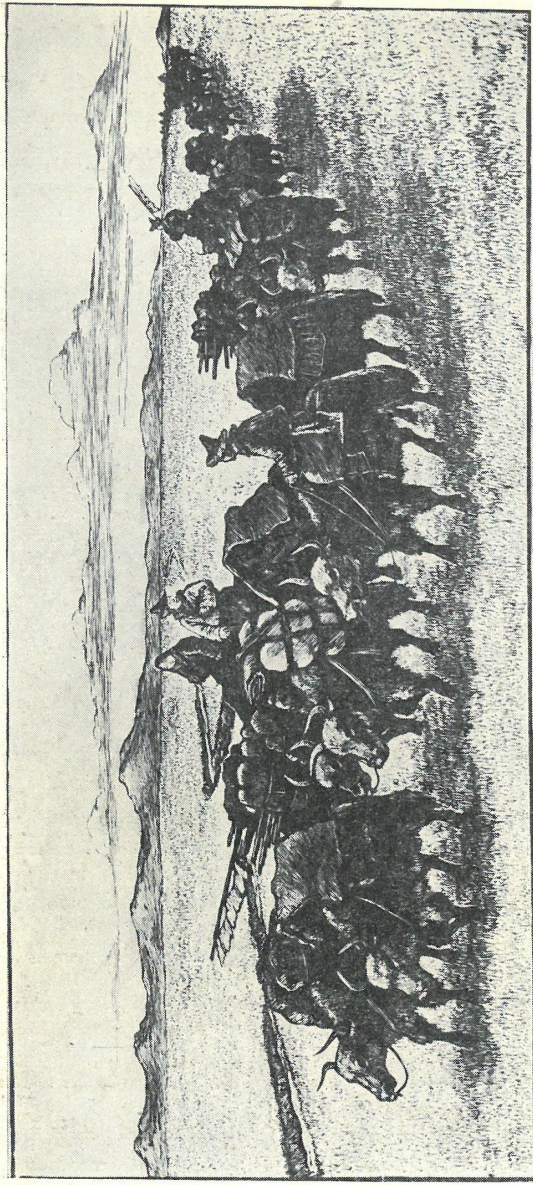

Li Ping-fan. Kwiaty

Liang Jung-tai. Port rybacki

L i u K u a n g. Do nowej zagrody spółdzielczej

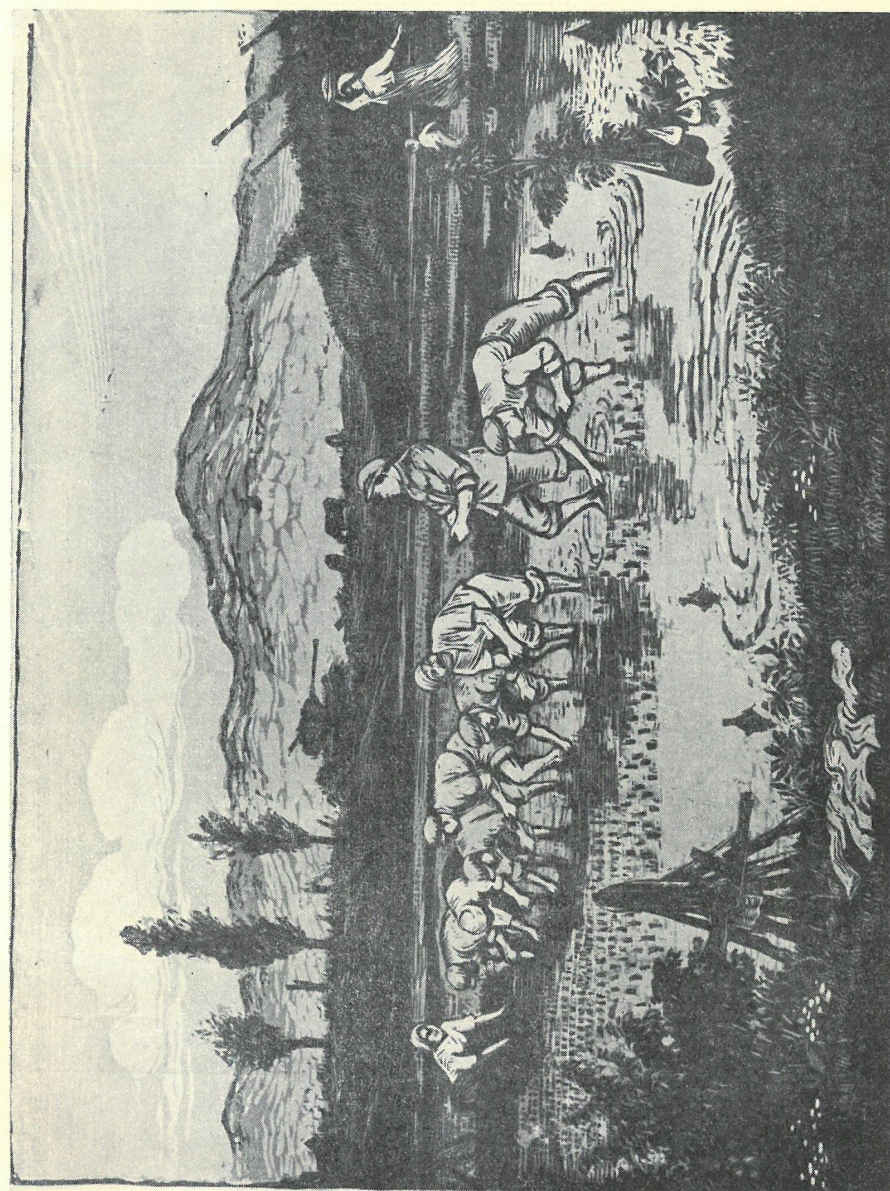

K o K o - k i e n. Jezioro Zachodnie o świcie

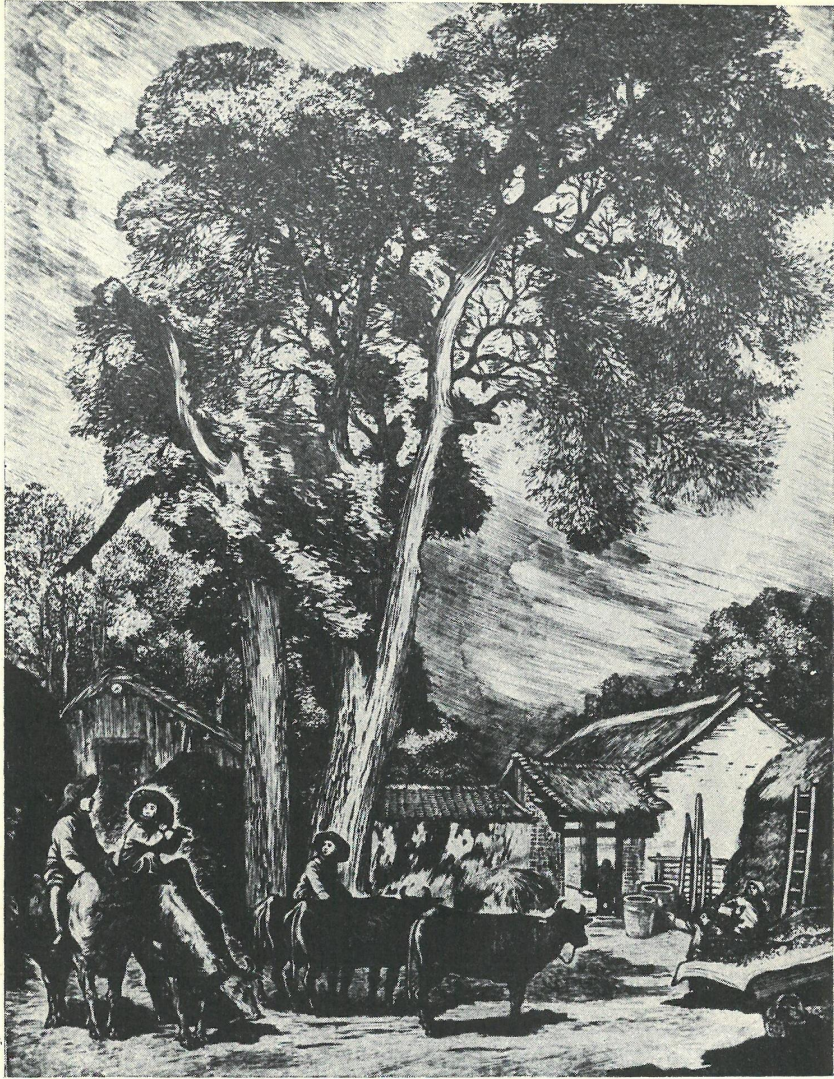

K u J u a n. Zmiatanie śniegu

K u J u a n. Głęboka przyjaźń

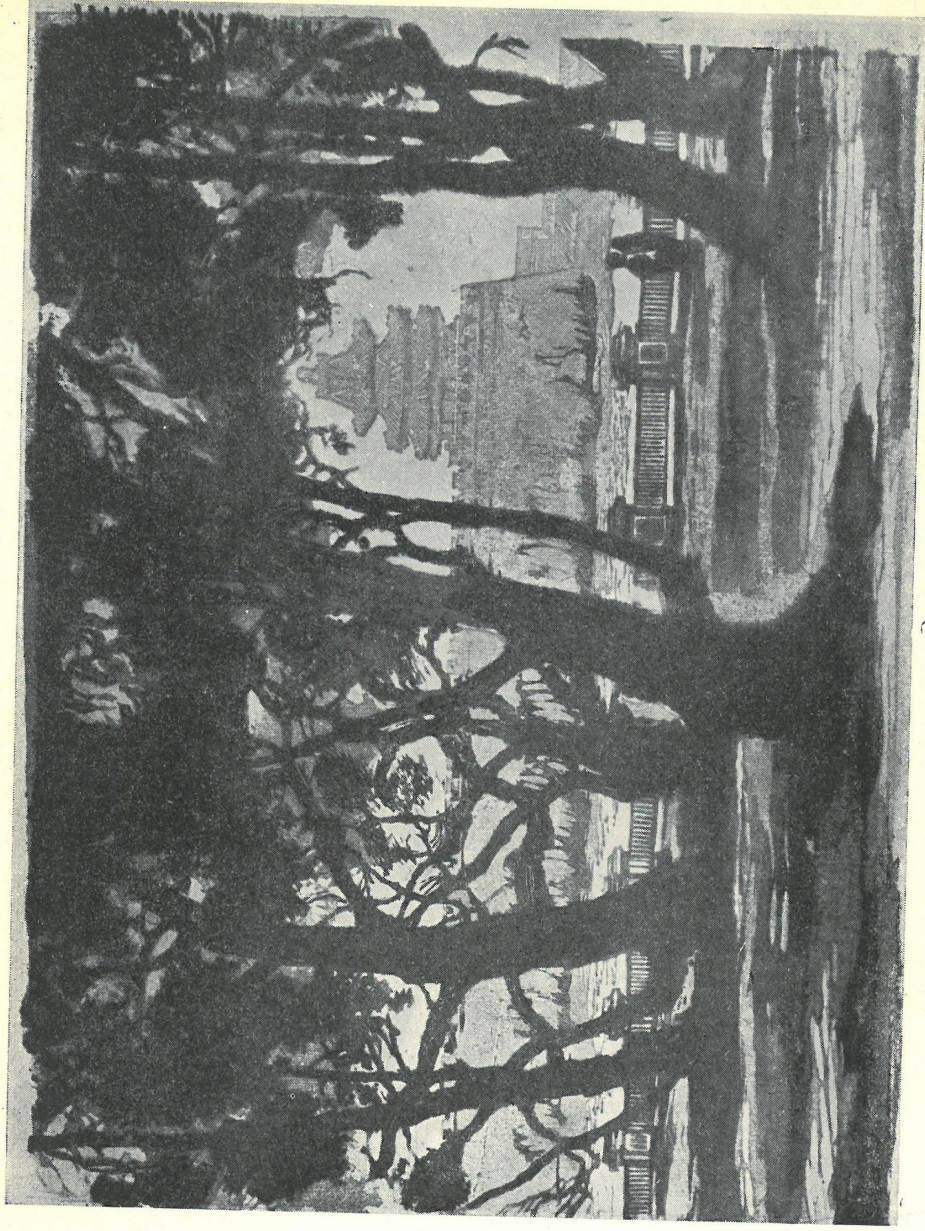

W a n g K i. Krajobraz wiejski

W a n g K i. Sprzedaż nadwyżki ziarna państwu

Wang Zhen-feng. Straznica Palacu Cesarskiego

S